І чужому научайтесь, й свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N.J. 07303
Телефони: (201) 434-0237
(201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюзу: (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250
(212) 227-5251

РІК LXXXII. Ч. 73. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 16-го КВІТНЯ 1975 ЦЕНТІВ 20 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK WEDNESDAY, APRIL 16, 1975 No. 73. VOL. LXXXII.

Нюйоркська преса критично оцінила дебют Ренати Бабак у Карнеґі Голл

Ню Йорк. — Музичні критики місцевих щоденних газет „Ню Йорк Таймс", „Ню Йорк Пост" і „Дейлі Нюз" не виявили особливого захоплення першим виступом меццо-сопрано Ренати Бабак, колишньої солістки Львівської опери, а відтак солістки Большого Театру в Москві. У той час, коли Герріет Джонсон з „Ню Йорк Пост" у своїй рецензії добачає у Ренати Бабак тільки самі недоліки, то Донал Генаген з „Ню Йорк Таймс" дбайливо вирізняє „плюси" і „мінуси" співачки, підкреслюючи труднощі, що їх вона мусіла і ще мусить перебороювати, щоб опанувати репертуар в оригінальних мовах. У такому ж тоні написав Билл Закаріясен з „Дейлі Нюз", звертаючи увагу, що це був перший виступ Ренати Бабак у семи мовах, бо досі у Большому Театрі вона співала тільки по-російськи.

За словами Донала Генагена, Рената Бабак „втримувала увагу публіки з певним успіхом, навіть коли їй доводилося змагатися з тональністю та з невідповідним репертуаром... Де її театральний досвід міг бути використаний, як в аріях Доніцетті, Меєрбера чи Россіні, там деколи голосові ексцентричності могли бути зведені до мінімум". Все таки рецензент підкреслює, що насправді „будь-хто може легко відкрити якості цієї артистки, що їх вона мусіла мати ще недавно одночасно і як співачка і як інтерпретаторка. Її успіх з Равеля „Маєрке, майн зун" був цього найкращим доказом".

Герріет Джонсон у своїй досить гострій критиці вказала, що „було очевидним, що пані Бабак ще має голос", але „...вона співала найкраще, коли співала легше". Все таки, „щоб вона не співала... то співала незібраним звуком та з невиразною інтерпретацією".

Билл Закаріясен написав, що „українське меццо-сопрано Рената Бабак, перша провідна співачка, що втекла із Совєтського Союзу, мала свій американський дебют в неділю вечером у заповненій Карнеґі Голл. Програма її концерту також була показною. Вона співала у 7-ох мовах — німецькою, англійською, італійською, французькою, жидівською, еспанською і, самозрозуміло, її рідною українською. Це не легка річ, бо в Большому Театрі вона співала тільки по-російському".

„Від її втечі в 1973-му році вона перевчає її репертуар в оригінальних мовах, і тому якщо її дикція в неділю була неідіоматична, м'яко кажучи, то ми можемо оцінити її щирі старання".

„Голос п-і Бабак в загальному є надзвичайної краси... В низовому реґістрі її голос є м'який, в найкращій слов'янській традиції, хоча згідно з іншою слов'янською характеристикою, вона виявляє надрив, коли підходить із низького реґістру вгору. Високі тони в неї сильні і вільні від надмірного вібрато, яке виявилося в її середньому реґістрі. Вона найкраще вив'язалася в ліричних глибоких творах, наприклад, Равеля „Меєрке, майн зун", але, не знаємо з яких причин, її оперові арії та пісні виявляли її проблеми з тональністю, непевність інтерпретації, а також не допомагав їй невпевнений фортепіяновий акомпаньямент Річарда Дорена".

„Але завжди десь вчувався прекрасний звук і ми часами його чули. З уваги на те, а також за її тяжку працю протягом останніх двох років, Ренаті Бабак належиться ще принаймні одна нагода виробити собі ім'я тут".

АМЕРИКАНСЬКІ ПРИЯТЕЛІ АБН ВІДБУЛИ КОНВЕНЦІЮ, Д-Р АНАТОЛЬ БЕДРІЙ ОБРАНИЙ НА ГОЛОВУ

Ню Йорк (Л. В.). — З критикою „детанту", як „самогубної політики" вільного світу у відношенні до СССР — найпотворнішої „тюрми народів", яку будь-коли знав світ, виступила чергова конвенція Американських Приятелів Антибольшевицького Бльоку Народів, що відбулася тут 12 квітня в Рузвельт готелі. У праці конвенції взяло участь 43 делегати, які репрезентували 12 національних організацій: Білорусі, Болгарії, Естонії, Козакії, Куби, Мадярщини, Німеччини, Північного Кавказу, Румунії, Словаччини, України і Хорватії.

Конвенція обрала Президію та Головну Управу АП АБН на наступну каденцію. Головою Управи обрано д-ра А. Бедрія. До складу Президії крім д-ра Івана Дочефа, обрано д-ра Степана Галамая, д-ра Олександра Соколишина, д-ра Теодозія Крупу, інж. Івана Косяка, д-ра Антона Боніфачіча, Міро Гал, полк. Жолтана Восвоні, д-ра Ервіна де Лацаі, д-ра Жоржа Папрікова.

До Головної Управи обрано як заступників голови: Вілліяма Рока, полк. Ніколая Назаренка, проф. Джорджа Ботошані, д-ра Анатоля Плескачевського, інж. Володимира Гладкого, Антоні Носіча, Генрі де Кабота та Маріо Аквілеро.

Генеральним секретарем обрано д-ра Анатоля Плескачевського, скарбником — Ґабора Пешті, референтами жіночого підвідділу — Аніту Рока і Галину Климук, референтом молоді — Асколька Лозинського. Крім того до Головної Управи, згідно із статутом увійшли також по два представники національних організацій — членів АП АБН, разом 24 особи, та по одному представникові від Відділів АП АБН: інж. Богдан Федорак, д-р Микола Климишин, д-р Вілліям Андрушин, інж. Богдан Мороз, Даша Процик, мгр Уляни Целевич.

Програмову доповідь на з'їзді виголосив у передполудневих годинах почесний гість конвенції, президент ЦК АБН Ярослав Стецько. Наголошуючи в основному боротьбу поневолених Москвою народів, за свою незалежність, доповідач підкреслював короткозорість західньої закордоної політику у відношенні до все зростаючої загрози комунізму, зокрема його московського видання. Новим гаслом, — казав він, — вже не є „земля і воля", а „самовластя, земля і воля"... для поневолених націй самого гасла самовизначення вже не досить... лише гасло національної незалежности і цілковитої сепарації від Росії може бути єдиною альтернативою. Розчленування імперії і відновлення незалежних національних демократичних держав є єдиною і найважливішою метою".

Цей самий провідний мотив був і в доповіді уступаючого голови АП АБН д-ра Івана Дачефа і мгр Слави Стецько — редактора „АБН-Кореспонденц", які склали вичерпні звіти з діяльности АП АБН (Дочеф) і ЦК АБН (Слава Стецько). Мгр Слава Стецько, яку д-р Дочеф назвав „душею і надхненницею всієї організації в усьому світі та найбільш рухливою діячкою АБН", зупинилася на політичних досягненнях АБН в різних країнах світу і навіть за залізною заслоною. Вона подала пляни про те, що вже зроблено і що підготовляється з рамени АБН на конференцію Світової Антикомуністичної Ліґи в Ріо де Жанейро в Бразилії 22-го квітня ц. р. До політичних успіхів протибольшевицьких акцій АБН в останніх днях вона віднесла надзвичайно успішні демонстрації проти каґебіста А. Шелепіна в Англії, про що звітувала вся світова преса, і що примусило цього московського душителя передчасно виїхати з Англії. Д-р Дочеф, виступаючи повторно, клав наголос на освідомлюючій праці серед американців, особливо серед тих, що творять політику, щоб вони краще усвідомлювали собі загрозливу суть комунізму.

Звіт з фінансового стану АП АБН склав скарбник Михайло Коцка.

Після дискусії, в якій брали участь більшість делеґатів, звіти були прийняті. На цьому головуючий на конвенції д-р Антон Боніфачіч перервав збори на обідню перерву, запросивши делеґатів і гостей ще прослухати привітів від численних організацій та окремих осіб. З найпомітніших слід від-

(Продовження на стор. 4-ій)

ЕВРОПЕЙСЬКА КОНФЕРЕНЦІЯ ДЛЯ ПРАВ ЛЮДИНИ І САМОВИЗНАЧЕННЯ НАРОДІВ ВІДБУЛА З'ЇЗД

Люцерна, Швайцарія (УІБ). — В днях 4, 5 і 6-го квітня 1975 тут відбувся другий з черги З'їзд Европейської Конференції для прав людини і самовизначення народів. З'їзд офіційно відкрив 5 квітня о год. 9 ранку її президент д-р Ле, член Европейського парляменту в Штрасбурзі і кол. депутат до швайцарського парляменту. В ньому взяли участь біля 300 осіб з різних країн західньої Европи (Франція, Бельгія, Західня Німеччина, Італія, Швайцарія, скандинавські країни тощо) і представники еміґрантів з країн, що пеберувають у межах т. зв. комуністичного бльоку (Угорщина, Румунія, Польща й інші), або в межах СССР. До української делеґації, що її визначив Виконавчий Орган Української Національної Ради, входили уряд. голова ВО УНРади д-р Т. Леонтій, д-р Б. Лотоцький де Веліґост і член УНРади інж. І. Лучишин. З українців був також присутній на з'їзді д-р Прокоп з Цюріху та Президент М. Лівицький, який, не входячи до української делеґації, співпрацював з нею, як гість на з'їзді. З інших представників неросійських народів СССР були численно представлені прибувші з Парижу грузини (серед них голова Грузинської Національної Ради Н. Цінцадзе), білорус ред. В. Бортнік, ідель-уралець ред. А. Акіш й інші.

Після відкриття з'їзду, усного привітання представника уряду кантону Люцерни і зачитання листових привітань (серед яких були привіти кількох колишніх чи теперішніх членів урядів деяких західньо-европейських держав), слово уділено представникові української делеґації д-рові Б. Лотоцькому, який виголосив в англійській мові декларацію, повний текст якої в англійській і французькій мовах був розданий всім присутнім на з'їзд делеґатам та журналістам. Таким чином, виступ української делеґації, в якому були виразно викладені національно-визвольні цілі українського народу, був одним із перших політичних виступів під час тривання з'їзду. Кінчаючи виголошення заяви, д-р Б. Лотоцький зазначив, що присутні або неприсутні на з'їзді представники Азербайджану, Вірменії, Білорусії, Грузії, Криму, Ідель-Уралу, Північного Кавказу та Туркестану просили його повідомити, що вони „солідаризуються з деклярацією Української Делеґації, бо їх країни знаходилися і знаходяться ще тепер в такій же самій ситуації, як Україна".

На з'їзді були присутні російські дисиденти, а саме пп. Левітин-Краснов і Панін. Забираючи слово в дискусії, д-р Т. Леонтій запитав п. Краснова, з яких причин він у своєму виступі говорив про релігійні, політичні і соціяльні переслідування в СССР, але не згадав про національні переслідування неросійських народів? Чи це треба розуміти так, що п. Краснов керувався міркуванням російського імперіялізму? Запит д-ра Леонтія зустрівся з прихильними оплесками присутніх, а Краснов відповів, що він, як російський демократ, привітав би українську самостійну державу, але думає, що коли в СССР запанує демократія і свобода, тоді українці замість самостій-

(Продовження на стор. 4-ій)

МИТРОПОЛИТ МСТИСЛАВ НА ВІДВІДИНАХ У ВЕНЕСУЕЛІ

Каракас, (С. Коб.). — Для канонічної візитації українських православних парафій у Венесуелі, у п'ятницю 4-го квітня, прибув до Каракасу Голова Собору Єпископів УАПЦеркви у вільному світі Владика Митрополит Мстислав. Зустріли Владику на місцевому летовищі православний і католицький священики, голова Української Громади проф. Ц. Коваль, заст. гол. Об'єднання Українського Жіноцтва у Венесуелі д-р Припхан, шкільні діти та численна громада вірних обох віровизнань.

Владика Митрополит Мстислав

В суботу, 5 квітня Владика Митрополит відвідав українську Православну Церкву св. Покрови та взяв участь у Всенічній відправі, під час якої довершив винесення Чесного Хреста Господнього. У тій же церкві, в неділю 6 квітня Владика Митрополит відправив Св. Літургію. Сослужив йому на Венесуелю прот. Л. Лотоцький. Після відправи відбувся на честь Митрополита громадський обід, участь у якому взяла численна громада українців з Каракасу і околиць.

У понеділок 7-го квітня на Свято Благовіщення Владика Мстислав відправив Св. Літургію, а після неї Молебень за ув'язнених у СССР українських жінок. У вівторок 8-го квітня Владика відвідав на місцевому міському цвинтарі могили похованих на ньому українців та молився над кожною за душу у ній спочилого.

З особливим зворушенням став Владика Мстислав перед могилою першого президента Української Академії Мистецтв проф. В. Г. Кричевського, до речі — сильно занедбаної, а до того ще й збещещеної вандалами: — ім'я і прізвище Покійного та його науковий титул замазано густою фарбою. Сталося це недавно, бо фарба була ще вогкою. Відчитуючи молитву за душу Василя Григоровича Кричевського, Владика низько схилився перед його могилою та рясними сльозами скропив сипку попелясту землю, що вже засипала частину могили. Безмежно схвильований баченим, того дня Владика Мстислав відкликав усі передбачені раніше приватні візити.

У четвер 10-го квітня пополудні, Владика Митрополит взяв участь у зустрічі на місцевому летовищі кардинала Й. Міндсенті, який якраз само прибув до Венесуелі для візитації тамошніх мадярських парафій. Як відомо, Владика Мстислав знайомий з кардиналом від 1973 р. коли той відвідував свої парафії у ЗСА.

Того ж дня вечером Владика Мстислав був присутнім на Молебні з нагоди 77-ої річниці його народження. Після Молебня відбулася зустріч з громадянством, яке вітало Владику та складало йому побажання дальшої творчої праці. В подяку за гостинне прийняття, Владика запросив присутніх оглянути документальні фільми з життя УПЦеркви в ЗСА, в якому в основному оповідається про Бавнд Брук і все, що в ньому. Глибоке враження на присутніх зробили кадри про Цвинтар Церкви - Пам'ятника, на якому знаходять вічний відпочинок усі українці без різниці віровизнання. Велике захоплення викликували у присутніх ті місця у фільмі, в яких оповідалося про Музей Церква - Пам'ятника, Архів - Бібліотеку УПЦ та мистецьку ґалерію і видавничу діяльність.

Рясними оплесками нагородили присутні творців цього фільму, а один із присутніх — літній козак з Полтавщини, дякуючи Владиці за неповторну духовну насолоду, сказав: „Спасибі Вам, Владико, за нагоду побачити, що ми, — венесуельці, не краплина в чужому морі, а частина великої української громади у вільному світі".

В п'ятницю 11-го квітня Владика Митрополит від'їхав до другої української православної парафії Св. Володимира у Валянсії, де в неділю 13-го квітня відправив Службу Божу та мав зустріч з тамошньою українською громадою, до речі, найбільше зорганізованою в тій країні.. З жалем наші люди довідались, що вже в середу 16 квітня Владика Мстислав відлітає до ЗСА. Хоч який короткий був побут Владики у Венесуелі проте всі відчули, що його заклики до об'єднання й спільної творчої дії не підуть намарне.

Вся столична венесуельська преса відзначила приїзд Владики Мстислава, а зустріч Владики з кардиналом Міндсенті на летовищі викликала у місцевих журналістів ще більше зацікавлення українською проблемою.

УКРАЇНСЬКА ХРОНІКА

„ОЙ НЕ ХОДИ ГРИЦЮ" В НЮ ЙОРКУ

Ню Йорк. — Студія Мистецького Слова Лідії Крушельницької інформує, що тут у неділю, 20-го квітня ц. р. о год. 4-ій по полудні в залі Джулія Річман Гайскул — 317 Схід 67-ма вулиця (біля 2-ої евеню) буде поставлена прем'єра М. Старицького „Ой не ходи Грицю" — народна драма в 5-ох відслонах зі співами і танками. Гостинний виступ Андрія Добрянського, басбаритона Метрополітальної Опери, в ролі Гриця. Постава: Лідія Крушельницька; диригент: Лев Струґацький; Хореографія: Рома Прийма-Богачевська; оформлення костюмів: Слава Ґеруляк; сценічне освітлення: інж. Тарас Гірняк; спонзорує виставку Т-во „Самопоміч".

ПЛЕНУМ УСЦАК І СПОРТОВИЙ ПАНЕЛЬ В НЮАРКУ

Нюарк. — Пленум Управи Української Спортової Централі Америки і Канади (УСЦАК), відбудеться тут в суботу, 19 квітня о год. 11-й рано в домі УСТ „Чорноморська Січ" при 680 Сенфорд евеню. Після пленуму о год. 4-й по полудні буде панель на тему: „Українська спортова проблематика в країнах поселення і в Україні". З короткими доповіддями виступлять: О. Твардовський (Нюарк), С. Маланчук (Клівленд), ред. З. Снилик (Нюарк) і д-р І. Гурин, який теж буде модератором панелю. Вечором о год. 7-й в авдиторії Української Школи при парафії св. Івана Хрестителя відбудеться імпреза відбиванкової ланки УСТ „Ч. Січ", „Вечір спортових мрій".

ЗУСТРІЧ З РЕКТОРОМ УВУ ПРОФ. В. ЯНОВИМ У НЮАРКУ

Нюарк/Ірвінґтон. — Заходами Алюмнів Українського Вільного Університету тут відбудеться в суботу, 19 квітня в залі Українського Народного Дому, 140 Проспект евеню, о год. 7 вечора зустріч з ректором УВУ проф. Володимиром Яновим. В програмі: виступ голови Відділу УККА мгра Я. Рака, Лесі Ткач, Таїси Богданської та доповідь проф. В. Янова про УВУ. Зустріч відбувається під патронатом Відділу УККА в Нюарку при співпраці 28-го Відділу Союзу Українок Америки.

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ ВІДДІЛУ УККА В НЮАРКУ

Ірвінґтон, Н. Дж. — Управа Відділу УККА в Нюарку-Ірвінґтоні інформує, що чергові загальні збори Відділу УККА відбудуться тут в залі Українського Народного Дому, 140 Проспект евеню, 27 квітня о год. 5 вечора. Участь у зборах беруть представники організацій - членів УККА і платники Народного Фонду.

ШЕВЧЕНКІВСЬКИЙ КОНЦЕРТ У ВІЛМІНҐТОНІ

Вілмінґтон, Дел. — Заходом 54-го Відділу Союзу Українок Америки відбудеться тут в неділю, 13-го квітня, о год. 3-й по полудні в залі Музичної Школи при 4101 Вашінґтон вулиці — Шевченківський Концерт. Доповідь про Поета скаже Марта Трофименко, а в мистецькій частині виступлять: Клявдія Кемпе-Гош — рецитація, Марія Ясінська-Мурована (сопрано) — сольоспів і Рафаїл Венке — скрипкове сольо.

Українці Вашінґтону вшанували Б. Кравцева в його 70-річчя

Вашінґтон (Р.Ф.). — Минулої суботи, 12-го квітня, місцева Українська Громада вшанувала Літературним Вечором ред. Богдана Кравцева в 70-річчя його життя та майже півсторіччя його багатогранної літературної творчости і суспільно-громадської й наукової та видавничої діяльности. Вечір влаштовано старанням Жіночої Секції при Об'єднанні Українців Вашінґтону і він відбувся в залі дому св. Софії. Вечір відкрила і ним проводила пані Стефанія Барановська — голова Жіночої Секції.

Ред. Богданг Кравців

Першу доповідь виголосив шкільний товариш та співучасник багатьох активностей Ювілята, головно за студентських часів, проф. д-р Юрій Старосольський. Він говорив про пориви і почування української молоді після Першої світової війни та про ролю, яку в цьому відіграли ранні поезії Богдана Кравцева. Це було своєрідне „шукання за Україною" — говорив доповідач, який вважає Богдана Кравцева найвидатнішим бардом міжвоєнних поколінь Західньої України, але його поезії і твори відомі також в Наддніпрянській Україні.

Другим доповідачем був проф. Петро Одарченко, який говорив про видатні досягнення і успіхи Богдана Кравцева не тільки в поезії, але і в літературознавстві, бібліографічних дослідах і в дослідах над українською мітологією, як і в перекладній творчості. До великих заслуг Богдана Кравцева доповідач зараховує зокрема його виявлення совєтських фальшувань творчости Шевченка.

Студентка Ірина Максимюк прочитала ряд вибраних поезій Богдана Кравцева і на закінчення промовив не без зворушення сам Ювілят. Приявних на вечорі було сто осіб.

Військова хунта плянує перетворити Португалію у „соціялістичну державу" лівого напрямку

Лісбона. — Розвиток внутрішніх подій у Португалії вступає у свою вирішальну фазу у зв'язку з недалекими вже виборами до парляменту і щораз то виразнішими плянами військової хунти зберегти за собою диктаторську владу, не оглядаючися на ніякі бажання широких народних мас. Враховуючи той факт, що правляча військова хунта під фірмою т. зв. Високої Ради Революції, розпоряджає збройною силою і може накинути свою волю усьому населенню, недалекі вибори не матимуть практичного значення. У випадку, коли б вислід виборів перекреслював пляни військової хунти, то вона рішена застосувати силу і не дозволити на будь-які зміни. Вислів цьому дав речник хунти контрадмірал Антоніо Вроса Кутнго, який заявив в інтерв'ю, що військова хунта поставила перед собою за завдання „побудувати в Португалії соціялізм".

Згідно із заявою цього контрадмірала, португальці не можуть навіть думати про іншу можливість. „Ми будемо йти до соціялізму в найближчих трьох до п'яти роках. Країна може вибирати собі, що захоче щойно після того" — сказав він кореспондентам. Як видно з інформацій, що їх подав контрадмірал Кутнго, хунта фактично сама ще не знає, якого „соціялізму" вона прагне для Португалії, але з гострої критики соціял-демократичної ґрупи і її лідера Маріо Соареса треба припускати, що йдеться тут про соціялізм лівого спрямування, а може навіть у відомому комуністичному виданні. Соціял-демократи — заявив Кутнго — „не є з нами в одному човні" коли йдеться про соціялістичну ідеологію. Він також дуже критично висловився про те, що Маріо Соарес і соціял-демократи Португалії критикували політику Португальської Комуністичної Партії.

Повстанські війська увійшли до столиці Камбоджі

Пном Пен, Камбоджа. — Згідно з повідомленням з 14 квітня, перші повстанські частини Хмер Руж увійшли до північної частини столиці після того, як головні повстанські з'єднання перервали сполучення між столицею та аеропортом. Таким чином громадянська війна в Камбоджі знайшлася у своїй кінцевій фазі. Якраз напередодні захоплення столиці Камбоджі повстанцями, Пном Пен покинула остання група американців, включно з амбасадором Тжоном Діном. Разом з американцями покинули Камбоджу ці камбоджські лідери, життя яких знайшлося б під загрозою з встановленням в Камбоджі комуністичного чи контрольованого комуністами режиму. Щоб забезпечити евакуацію американців і групи камбоджців, американське командування вжило гелікоптери та власну військову охорону. Евакуація пройшла без ніяких ускладнень. За новими інформаціями урядові війська продовжують ставити спротив на передмістях столиці, а навіть поновно відкрили доступ до аеропорту. Проникання невеликих повстанських груп до столиці продовжується.

Засновано Українське Фільмове Товариство Америки

Йонкерс, (Я.М.). — В суботу, 5-го квітня 1975 року, тут відбулися сходини, на котрих засновано Українське Фільмове Товариство Америки та покликано до життя його Тимчасову Управу, до котрої увійшли: Яр Моцюк — голова, Славко Новицький і Ярослав Кулинич — члени.

Метою новозаснованого товариства є:

1. Зорганізувати українських кінових мистців Америки, і всіх тих українців, що зв'язані з продукцією фільмів, незалежно від кваліфікацій або ділянки, в якій вони затруднені, як також усіх заінтересованих кінематографією, що бажають вступити до товариства і допомогти його розвиткові;

2. Заснувати бібліотеку українських документальних фільмів і інших матеріялів, пов'язаних з українським фільмом. Такої бібліотеки в Америці немає. А така бібліотека є потрібна, щоб нею могли користуватися студенти американських шкіл і всі зацікавлені українською кінематографією;

3. Інформувати українську громаду в Америці про розвиток українського кіна.

Тимчасова Управа УФТА підготовляє проєкт статуту та скликання загальних зборів, на котрих буде затвердження статуту та вибір керівних органів товариства. Тимчасова Управа звертається до всіх українців Америки, котрі зв'язані або заінтересовані кінематографією, вступити в члени товариства і спричинитися до його розвитку. По докладніші інформації і зголошення звертатися на адресу:

Ukrainian Cinema
Association of America
66 Hazelton Road,
Yonkers, N.Y. 10710

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Ass'n. Inc., 30 Montgomery St., Jersey City, N.J. 07303.
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
Передплата: на рік — $24.00, на пів року — $12.50, на 3 місяці — $6.50. Для членів УНСоюзу 65 ¢ міс. За кожну зміну адреси — 25 ¢. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".
P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Ми і вони

Мова не про нас, українців і будь-кого іншого з наших сусідів чи співгромадян. Мова таки і тільки про нас, українців, людей тієї самої крови і культури, дітей — як це звичайно кажеться — одної матері - України, але є наявні підстави говорити: „ми і вони", себто про нас, що на волі, і про них, що в подвійній і потрійній неволі комуно-московського окупанта.

Чи ми справді маємо моральне право ідентифікувати себе з ними, з тими, кожний з яких міг би оправдано повторити за Шевченком: „Караюсь, мучусь, але не каюсь"?

У вчорашній „Свободі" надруковано велике інтерв'ю з політв'язнями каторжного Пермського табору та коротку інформацію про протести українських політв'язнів проти російського шовінізму та нелюдської поведінки совєтських наглядачів в тому ж таборі. Вистачить зацитувати тільки дещо із протестаційних листів до совєтських властей. І так, Стефа Шабатура сказала: „. . . я готова бути розп'ятою за свою землю, за свій народ, якому не дозволяють випростуватися на повний зріст або орди Батия, або гнобителі „царствующого дома", або ваших (теперішніх гнобителів — ред.) колеґ, колишніх і теперішніх". Це говорить людина, яку фактично вже розп'яли. „Мене фактично позбавили не тільки свободи, але й материнства, бо необережна довірливість у такі документи, як конституція СССР і Декларація прав людини привели мене у тюрму . . ." — написала Надія Світлична.

Очевидно, що і в Україні не всі Світличні, Шабатури, Морози, Караванські, але і їм же ність числа. Вони повинні бути для нас — замало сказати прикладом, бо нам нічого не грозить, але натхненням і совістю не тільки для наших високопарних слів на зустрічах і бенкетах, але для наших діл і для нашого поступування в щоденному житті. Ми бо можемо зробити в користь України дуже багато, але все ще робимо дуже мало. Ситуація зміниться, якщо наші мученики в совєтському домі неволі стануть для нас справжнім сумлінням, не в наших словах, але в наших вчинках.

Відповідальність Америки

Промова президента Джералда Форда з 10-го квітня на форумі Конгресу на тему „Стану в світі" перейде до історії як своєрідна спроба дати нову оцінку американської зовнішньої політики в обличчі цілого ряду неуспіхів, а зокрема в обличчі трагічних подій на терені Індокитаю. Згідно з заявою Президента, „не зважаючи на деякі неуспіхи, незважаючи на деякі помилки, З'єднані Стейти причинилися до того, щоб забезпечити реальні вигляди для миру", коли йдеться і про самі ЗСА і про всі інші держави світу. Кінцева мета американської зовнішньої політики у цій критичній ситуації, яка витворилася в окремих частинах світу, це: зберегти мир і не допустити до світового збройного конфлікту.

Немає сумніву, що за час від закінчення Другої світової війни ЗСА займають у світі провідну позицію, з якою лучиться їх повна відповідальність за мир у світі, за збереження правопорядку і такої структури міжнародних відносин, яка уможливлювала б всебічний розвиток окремих націй. У цій своїй ролі ЗСА мають противника — СССР, який репрезентує собою цілком інакшу систему цінностей і змагається за цілі, протилежні цілям і прагненням американського та всіх інших волелюбних народів. Актуальна ситуація у світі з її затяжними кризами у Південно-східній Азії,на Близькому Сході, в Португалії, окремих країнах Африки і Латинської Америки — є продуктом американсько - совєтського конфлікту.

З різних причин для ЗСА і усього західнього світу ситуація дуже ускладнилася і тому не треба дивуватися, що американські провідні чинники застановляться над ситуацією, можливими протизаходами, намагаючися визначити місце і можливості ЗСА у світі під сучасну пору. Під цим оглядом багато світла кидає власне промова президента Форда, який правильно відзначив, що „наша мета не є вказувати обвинувальним пальцем, але будувати на наших багатьох успіхах, направити пошкодження, де ми їх знаходимо, відзискати нашу рівновагу, поступати вперед як об'єднаний народ".

У світі, загроженому антидемократичними, тоталітарно - імперіялістичними силами під проводом Москви, провід ЗСА відіграє вирішальну ролю і майбутнє світу залежатиме від того, як ЗСА цю свою накинену їм історією провідну ролю виконуватимуть. „Якщо ми захитаємося у нашому проводі, ми можемо поставити під загрозу мир у світі і — безумовно поставити під загрозу добробут цієї нації", — сказав президент Форд, парафразуючи президента Трумана.

Можна всяко оцінювати специфічні пропозиції президента Форда, можна їх критикувати, але треба погодитися з його вихідною позицією: мир у сучасному світі немислимий без сильного і ефективного проводу З'єднаних Стейтів Америки. Це й є історична відповідальність Америки.

Португалія не дозволить ЗСА на користування Азорською базою

Вашингтон. — Португальський уряд неофіційно довів до відома урядові ЗСА, що у випадку відновлення ізраїльсько-арабського конфлікту на Близькому Сході американські транспортні літаки з постачанням для Ізраїля не матимуть права користуватися базою на Азорах. Ця справа досі ще не була формально поставлена на порядок дня у зв'язку з переговорами між Португалією та ЗСА щодо відновлення договору про користування З'єднаними Стейтами базами на Азорських островах. Договір в цій справі, підписаний в 1946 році, вигас в лютому 1974 року.

Таке становище Португалії зумовлене тим, що в часі спорт нафти на списку країн, щодо яких це ембарґо стосувалося, була Португалія, яка через це потерпіла поважні втрати. По закінченні ембарґо португальський уряд започаткував ревізію своєї політики щодо ЗСА, а в першій мірі встановив добросусідські відносини з арабськими державами, обмінявшися дипломатичними представниками з Єгиптом, Альжирією, Марокко, Тунісією, Сирією, Кувейтом, Іраком та Мавританією. Португальський уряд готовий відновити договір про базу на Азорах з ЗСА, але з передумовою, що ця база не може бути використовувана у випадку конфлікту на Близькому Сході.

Ярослав Стецько

У поклоні Д. Донцову

(Слово на відкритті Пам'ятника 13-го квітня 1975)

Здається, наче десятиліття минули від дня, коли Він відійшов від нас. Така велика пустка без нього серед нас. Кажуть, немає незаступних постатей. Здавалося б правда, бо нація вічна, але не легко виповнити пустку, яку залишають Великі, бо Вони виповнюють вищим змістом національне життя. У них нація віднаходить себе.

Д-р Донцов належав до тих, що вчили і картали, горіли великою любов'ю до України і великою ненавистю до ворогів. Здавалося, правди великого Донцова засвоїли ми по береги, можемо жити вже ними, без того, щоб він пригадував їх нам. Здавалося, але не так сталося. Він знав краще українську душу, українську велич, але й українську неміч.

Як тільки не стало нашої віщої Кассандри, а вже повертаються старі гріхи — всесвітянство, пацифізм, спільності акцій за т. зв. людські права з його антирежимними, а не антиімперіяльними речниками. Як ніхто інший перед ним, він розкрив суттєві первні російської духовости і перестерігав нас проти наших відвічних ворогів, їх мімікрії, хамелеонства.

Ще лунає з-за гробу голос великого національного мислителя і кличе нас: російську імперію треба знищити, як закликав Ціцерон старовинних римлян, вказуючи на Картагену.

Вічні правди Він ставив перед наші очі: ідею України, ідею нації, як найвищий заповіт, як правду правд, ідею власної держави, як ціль боротьби нашої, ідею воюючого християнства, ідею нашого Києва, міста премудрости Божої, як антипода Москви, Кремля, диявольського варварства: ставив ідею традиціоналізму, що його у своїй творчості відроджують сучасні нескорені, культурні творці України. Ідею націоналізму українського він своїм глибинним розумом розгадав і розкрив його правди перед нами.

Відділення від Росії, самостійна Україна, — він кликав до цього ще перед Першою світовою війною! Він був в деякій мірі осамітнений у той час серед української політичної верстви, але не серед народу. Небезпеку його ідеї пізнав найбільший речник модерного російського варварства і колоніялізму Ленін і перестерігав москалів проти нього. Але тоді ще не пізнали свої свого. Тоді він огнем свого могутнього слова, своїх палаючих ідей, своєю вірою безстрашною, догматичною, що не знала сумнівів, бив слабодухів, зогрівав віруючих, вирощував фанатиків, розкривав облуду і брехню, фарисеїв та зрадників власної нації, вдаряв у саму суть ворога.

Його епохальні твори — „Підстави нашої політики" і „Націоналізм" — творять нову добу в історії не лише української політичної думки, але й революційно - визвольного руху. Націоналістичний рух був скріплюваний його ідеями і жертвою національних героїв — членів УВО-ОУН-УПА.

Коли, здавалося, зневіра огорне націю після програних Визвольних Змагань 1918 - 21 рр., з'явився він — українська Кассандра —, який скріпив націю в її відвічній боротьбі за державність.

Боротися на чотири фронти проти окупантів України було преважко. Треба було мати віру велику у свою правду, треба було бути одержимим! Найнебезпечніші ті, які не мають жадної віри, нігілісти!

Коли він виступав з доповідями чи своїм полум'яним писаним словом — ішла за ним молодь, ішли молоді націоналісти. Інколи не завжди розуміли його візію завтрішнього дня, але його віра, експресія, фанатика, з якими він проповідував свої правди, захоплювала її.

За владу нації на власній землі! Культ збройної власної сили, культ безкомпромісової боротьби з окупантами, культ героїв, поборювання опортунізму, провансальства, літеплости, проповідування ідей світлого минулого України, великих постатей нашої історії, прикладів великости інших народів, щоб виховувати народ; а молодь, зокрема, на „лицарів абсурду", бо тільки такі досягають мети.

Він перестерігав нас проти вовчих ям інтернаціоналізму, підкреслюючи, що ніколи поневолений народ не визволяється завдяки ствердженню інтернаціоналізму, що є оманливою ідеєю окупанта й імперіяліста, а визволяється виключно і єдино ствердженням визвольного націоналізму, власної національної ідеї.

Як потрібно тепер в добі т.зв. детанту його вічно незмінного поклику: не довіряйте Москві, не дайте звести себе на манівці інтернаціоналізмом, всесвітянством, псевдогуманністю; комунізм — це модерна форма російського імперіялізму! Цьому він вчив нас цілі десятиліття.

І в цім велика правда. Немає прав людини без прав нації! Ніколи не можуть бути здійснені права людини поневоленої нації, коли вона не розвалить імперії і не добується своєї суверенної соборної держави! Ніколи в історії людства не було і не може бути такого, щоб були здійснені права людини поневоленої нації, без здійснення прав нації, тобто без власної держави. Тому насамперед — держава, насамперед — нація, кликав великий Донцов. Не за волю і за землю, але за ВЛАДУ, волю і землю має іти наш бій. Бо без власної влади на власній землі немає ані волі, ані землі.

Звідси культ ВЛАДИ власної нації так високо стояв у всіх міркуваннях Донцова - мислителя, найвизначнішого

(Закінчення на стор. 3-ій)

Василь Маркусь

Страждання за віру

(2)

Лише коли почало приходити більше вісток, особистих свідчень чи то від членів УПА, чи індивідуальних втікачів, або ж із листів і особистих розмов, що їх згодом передавано, а головно з тих небагатьох документів, які наспіли про релігійне переслідування останніми часами, ми починаємо глибше розуміти природу і факти усіх тих подій, які сталися перед тридцяти роками й пізніше.

Нині вже можна виробити собі менш - більш правильну картину і перебіг головних подій, що довели до ліквідації Української Католицької Церкви, як також виявити розміри переслідування. Ми мали перед собою і живих свідків цього мучеництва, які може не так словами, як самою своєю присутністю свідчили про дійсний стан.

Та й сам ворог - гонитель наших братів прямо й непрямо нам багато чого сказав у своїх явних та завуальованих твердженнях. Вже й написано немало про це українською й неукраїнською мовами. Можна тепер вже сказати, що ті, кому слід знати, не можуть боронитися, мовлявь, не знають, що сталося і що далі твориться. Можуть хібащо покликуватися на небажання дивитися правді в очі, або на коротку пам'ять.

Як там не думають чужі, це не є найважливіше, хоч дуже важливе! Але істотне, щоб в наших рядах, членів тієї Церкви і народу, не зродилася байдужість, охота забути „неприємні речі" чи незрозуміння цілої істоти нашої трагедії.

Важливо також знати її правильно, повно й у всій складності, бо лиш так зможемо про це іншим свідчити, а головно спростувати неодну поверхову і неправдиву версію, що її поширюють не лише делеґації церковників з того боку, але деколи й західні „експерти" й псевдоекуменісти.

Якщо йдеться про об'єктивне представлення подій, фактів і цілої політики на відтинку нашої Церкви під Совєтами, то варто буде тут з'ясувати деякі речі, що сталися на протязі двох років в Західній Україні під кінець війни та безпосередньо після неї.

Українська Католицька Церква з цілим народом знайшлася від літа 1944 р. під новою совєтською окупацією. Незначна частина священиків та вірних врятувалася втечею на Захід, але масив народу й уся ієрархія залишилися, бо ж народ із своєї землі не може увесь втікати.

Хоч озброєний певним досвідом з 1939-41 рр. і в тривозі від зміни двох тоталітарних окупантів та в обличчі важких внутрішніх потрясень і небезпек, церковний провід думає про те, як у нових умовах зберегти Церкву, як забезпечити її існування.

В перших місяцях окупації та ще в час розпалу війни на недалеких фронтах, нова влада не чіпала Церкви. Принаймні цього не виявлено назовні. На цей тривожний час припадає подія, що немов символічно кінчає один період і починає новий у житті нашої Церкви й народу. Це була смерть Глави нашої Помісної Церкви і великого національного авторитету, сьогодні Слуги Божого Митрополита Андрея, 1 листопада 1944 року. Покійний Митрополит віщо передбачав важкі часи для Церкви, він своєю працею підготовляв до цього священиків, вірних і безпосередніх наслідників, але сам вже не зазнав цієї Голгофти, що наближалася.

Провидіння судило, щоб цю нову страшну добу зустрів його наступник на Митрополичому престолі, Кир Йосиф Сліпий. Вже, коли таємно уділив йому перед п'яти роками єпископських свячень, Митрополит Андрей намічав своєму наслідникові тернистий шлях.

Бачучи вже тоді у своїй візії святця контури важкого майбутнього, Він вибрав своїм наслідником людину тверду у вірі, непохитну характером, провідника і церковного мужа з далекосяжною концепцією та готовістю на мучеництво. Кир Йосиф таким став на всю величінь, бо до цього готувався під благословенним впливом Кир Андрея.

Зважаючи на велику популярність покійного Митрополита та на те, що в краю ще було активним збройне підпілля, большевики не лише, що не перешкодили гідним похоронам Первоієрарха, але й бажали їх використати для себе. Від тодішнього голови уряду Совєтської України був вінок, доручено православним єпископам офіційно взяти участь в похоронних відправах. Місцеві римо-католицький та вірменський архиєпископи, єпископи з Польщі, разом понад двадцять єпископів кількох віровизнань, сотні священиків і десятки тисяч вірних проводжали в останню путь Митрополита. Проводжали з ним й одну закінчену сторінку нашої історії.

Перші тижні і місяці митрополитування Кир Йосифа були присвячені вивченню ситуації та підготовці до неясного майбутнього. Митрополит і його дорадники були готові на найгірше, але вони бажали його оминути та знайти можливості існування Церкви у новій дійсності.

В грудні 1944 р. Митрополит Йосиф вислав окрему делеґацію на чолі з ігуменом Климентієм Шептицьким до Москви, щоб забезпечити леґальні основи існування Греко - Католицької Церкви в Західній Україні. Про цю делеґацію чотирьох українських католицьких священиків, в якій, між іншими був, і о. Гавриїл Костельник, звітувала совєтська преса.

Делеґація запропонувала як жест дарунок на воєнних інвалідів — сто тисяч карбованців. Делеґацію прийняли холодно, про властиву ціль не бажали говорити компетентні чинники, а навіть вже виявили окремим членам свої справжні цілі — підготовку до переходу Греко - Католицької Церкви на православ'я.

Так само пропонували офіційно церковній ієрархії зайняти неґативне становище проти повстанської боротьби. До цього не дійшло, хоч речники Церкви були згідні на повну аполітичність Церкви та заявляли льояльність новій владі. Очевидно, цього влада вже не потребувала, принаймні в Галичині, бо тут вже підготовлялися пляни і речинці заходів щодо ліквідації.

(Продовження буде)

Пам'яті проф. д-ра Василя Стецюка

Трудолюбиве життя видатного науковця, педагога, суспільно - громадського і культурного діяча професора д-ра Василя Стецюка припинилося перед полуднем 9 квітня, коли він поспішав до місця своєї праці у Сітон Голл Університеті у Савт Орандж. Смерть прийшла несподівано, раптово, вириваючи з рядів українського наукового активу людину ще повну сил і творчих задумів, яка ще кілька днів тому,разом з колеґами з управи НТШ в ЗСА, на засіданні палко дебатувала пляни діяльности Товариства на найближче майбутнє, коментуючи і даючи поради та вказівки на базі свого довголітнього досвіду та глибокого знання проблем.

Св. п. проф. д-р Василь Стецюк народився 18 березня 1910 року в селі Глиничка Збаразького району Тернопільської області. В Тернополі він закінчив свою середню освіту, а вищі студії на Львівському університеті, де здобув науковий ступень доктора філософії та педагогії, спеціялізуючися у клясичних мовах. По закінченні вищої освіти д-р В. Стецюк якийсь час працював викладачем у середній школі Сестер Василіянок у Львові, а роках 1939-41 на філологічному факультеті Львівського університету. В роки війни і у повоєнний час вже на еміграції в Чехо - Словаччині, а відтак в Німеччині продовжував свою кар'єру університетського професора, викладаючи на університеті в Празі, Українському Університеті у Мюнхені та Мюнхенському університеті. До ЗСА переселився разом з родиною в 1950 році і небавом почав працювати професором клясичних мов в Сітон Голл Університеті, де по якомусь часі очолив департамент клясичних мов.

Коли 18 березня цього року св. п. проф. д-р В. Стецюк відзначав своє 65-річчя з дня народження, президент Сітон Голл Університету монс. Томас Фейгі надіслав йому привітального листа, в якому писав: „Я вітаю Вас з днем Вашого народження. Ад мультос аннос. Як Ваш приятель і колеґа, я навчився поважати Вас як науковця і цінити Вашу дружбу". Скільки ж осіб сьогодні могли б повторити за монс. Томасом Фейгі, знаючи св. п. проф. д-ра В. Стецюка, що вони цінили його як науковця і як людину-приятеля, бо таким він був усе своє життя і таким з цього життя ненадійно відійшов.

Св. п. проф. д-р Василь Стецюк був дійсним членом Наукового Товариства ім. Шевченка, займаючи в ньому керівні і відповідальні позиції наукового секретаря і генерального секретаря. Він був, крім того, головою Мовознавчої комісії НТШ в ЗСА, секретарем Філологічної секції НТШ в ЗСА, членом Президії Управи НТШ в ЗСА, співробітником Енциклопедії Українознавства, редактором Записок НТШ в ЗСА професором Українського Вільного Університету і членом Делеґатури УВУ в ЗСА. Не зважаючи на свої наукові навантаження, він знаходив час на те, щоб поширити знання українознавчих дисциплін серед української молоді середньошкільного віку. Він був членом Іспитової комісії шкіл українознавства УККА і директором Курсів українознавства на оселі Українського Народного Союзу „Союзівка" в Кергонксоні. Попри всі ці щоденні службові обов'язки, св. п. проф. д-р В. Стецюк продовжував свою наукову працю в ділянці клясичної філології. Його найбільшим досягненням на цьому полі є „Історична граматика латинської мови".

Зі смертю св. п. проф. д-ра Василя Стецюка українська громада в ЗСА і усіх країнах поселення за кордонами України понесла болючу і незаступиму втрату, що її відчує українська молодь, а в першій мірі відчують такі українські наукові установи як Наукове Товариство ім. Шевченка та Український Вільний Університет. Тлінні останки св. п. проф. д-ра Василя Стецюка покладено на вічний спочинок на Українському Православному Цвинтарі біля Церкви - Пам'ятника у Бавнд Бруку в суботу 12 квітня. Далеко від рідної України закінчилася мандрівка видатного педагога, науковця і заслуженого громадянина, який у глибокому смутку та болю залишив дружину Квітку - Марію, сина Юрія та синову Катерину і маленького внука Марка - Романа.

Василь Плющ

Спілка Визволення України та Спілка Української Молоді

(До 50-ліття заснування СВУ-СУМ та 45-ліття процесу над ними).

(7)

22. **Валентин Отамановський**, 37 років, видатний український громадський діяч, директор Вінницької філії Всенародної бібліотеки України.

23. **Микола Кудрицький**, 46 років, старший асистент Київського медичного інституту, науковий співробітник ВУАН, колишній член Української Центральної Ради, колишній член УПСД.

24. **Аркадій Барбар**, 50 років, відомий український лікар-терапевт, лектор Київського медичного інституту, науковий співробітник ВУАН, колишній член УПСД.

25. **Юрій Трезвинський**, 45 років, учитель, колишній член УПСФ.

26. **Ніна Токарівська**, 41 рік, учителька, колишній член УПСД.

27. **Андрій Заліський**, 44 роки, учитель, колишній член УПСФ.

28. **Микола Білий**, 30 років, учитель.

29. **Любов Біднова**, 54 роки, учителька.

30. **Микола Кривенюк**, 59 років, відомий біолог, науковий співробітник ВУАН, редактор ІУНМ, колишній член УПСД.

31. **Володимир Страшкевич**, 54 роки, науковий співробітник ВУАН, редактор ІУНМ, колишній член УПСД.

32. **Вадим Шарко**, 47 років, професор математики, науковий співробітник ВУАН, редактор ІУНМ.

33. **Константин Туркало**, 37 років, інженер-хемік, редактор ІУНМ, колишній член Української Центральної Ради.

34. **Авксентій Болозович**, 49 роки, відомий український кооператор, професор Київського інституту, колишній член УПСР.

35. **Максим Ботвинівський**, 41 рік, відомий український кооператор, колишній член УПСР, член Головної Управи Української молочарської спілки.

36. **Зиновій Маргуліс**, 50 років, член колеґії оборонців, науковий співробітник ВУАН, колишній член УПСФ.

37. **Константин Товкач**, 47 років, член Полтавської колеґії оборонців, колишній член УПСФ.

38. **Петро Близнюк**, 49 років, кооператор, колишній комісар Центральної Ради у Таврії.

39. **Петро Єфремов**, 46 років, професор Дніпропетровського ІНО, колишній член УПСФ.

40. **Микола Лагута**, 34 роки, професор ІНО в Миколаєві, колишній член УПСР.

41. **Йосип Карпович**, 43 роки, викладач у школі в Чернігові, колишній член УПСФ.

42. **Тарас Слабченко**, 25 років, учитель в Одесі. Секретар Одеського наукового Т-ва ВУАН.

43. **Кирило Панченко-Чаленко**, 42 роки, педагог в Одесі.

44. **Віктор Дубровський**, 50 років, редактор ІУНМ, завідувач видавничого відділу Цукротресту, науковий співробітник ВУАН.

45. **Микола Чехівський**, 53 роки, священик УАПЦ.

17 квітня 1930 року закінчився судовий процес. Суд вийшов на нараду, щоб вирішити долю підсудних. Вся Україна з напруженням чекала вироку. 19 квітня було оголошено присуд для 12 обвинувачених: С. Єфремова, В. Чехівського, В. Дурдуківського, Й. Гермайзе, А. Ніковського, Л. Старицьку-Черняхівську, О. Гребенецького, О. Черняхівського, В. Ганцова, М. Павлушкова, А. Барбара, В. Удовенка, — було засуджено на кару смерти, яку суд визнав за можливе не застосовувати, а замінити її ув'язненням від 5 до 10 років.

Решту обвинувачених засудили на кару в'язниці від 2 до 5 років. При чому 9 обвинувачених мали умовний присуд.

Всі засуджені втратили громадянські права та свої становища. Майже для всіх підсудних цей, ніби „м'який", присуд був рівнозначний з присудом смерти, але страшної, бо повільної.

З усіх суджених на процесі ми знаємо лише одного, що зберіг своє життя і живе тепер на еміграції у ЗСА; всі інші загинули по таборах, ізоляторах або по виході з них.

Але прилюдний суд 9 березня - 19 квітня був лише частиною акції знищування руху СВУ-СУМ.

По всіх містах України в'язниці наповнилися українськими інтеліґентами, селянами, робітниками і в першу чергу українською молоддю, яку підозрівали в приналежності до СВУ та СУМ -у. Хвиля арештів тривала довгий час після процесу, більшість арештованих без суду, або присудами так званої трійки ГПУ, було розстріляно або заслано на довгі роки до найгірших таборів півночі. Сотні потягів везли до Сибіру та на північ Росії найкращий цвіт України.

Важко встановити скільки саме українських патріотів було арештовано та без суду знищено в пивницях НКВД чи в концентраційних таборах.

Арештували та засилали переважно наукових та культурно-освітніх працівників, професорів, викладачів вищих шкіл, працівників ВУАН, письменників, журналістів, духовних осіб, учителів середніх та нижчих шкіл, кооператорів, але також селян і робітників.

За моїми підрахунками під час та після процесу СВУ-СУМ було репресовано 25 дійсних членів ВУАН, біля 55 істориків, 15 археологів, 30 літературознавців, 20 мовознавців, 15 етнографів, 20 мистецтвознавців, 20 видатних педагогів, 15 економістів, 10 математиків, 10 ботаніків, 15 геологів, географів, 15 заологів та мікробіологів, біля 40 медиків, 30 правників — наукових співробітників ВУАН[19]).

(Продовження буде)

[19]) Докладно про знищення у ці роки науковців дивись працю: Василь Плющ, Боротьба за Українську Державу під совєтською владою. Лондон, 1974, де перераховано по прізвищах біля 300 наукових робітників.

Шукають за підземними багатствами в Україні

Київ. — Газета „Молодь України" з 6 квітня пише про „шукачів підземних скарбів", інформуючи про геологічні експедиції, які упродовж 1974 року вивчали природні багатства України. Згідно з цією інформацією, в Україні минулого року працювало шість геологічних і одна геофізична експедиції на 450 об'єктах у п'ятнадцяти областях України. 190 з них закінчили працю. Газета пише, що між іншим „виявлено нові запаси кам'яного вугілля у Львівсько-Волинському басейні потужністю 100 мільйонів тонн", а „бурого в Олександрійському буровому комплексі". В цьому році головні розвідувальні геологічні роботи ведуться у Львівській, Закарпатській, Івано-Франківській, Житомирській, Вінницькій, Кіровоградській областях. Праця проходить, як інформує газета, на 415 об'єктах.

У поклоні Д. Донцову

(Закінчення зі стор. 2-ої)

ідеолога українського націоналізму. Донцов говорив нам про „луччих людей". Це була категорія не економічного порядку, але духового, етичного, це категорія героїки життя, героїчного національного гуманізму, це був культ тих, що готові були страждати, боротися і гинути за друзі своя, за свою націю. Неофіти перших віків християнства — це були в розумінні Донцова „луччі люди". Це було лицарство козацьке, яке йшло „братів визволяти, слави добувати", йшло боротися за віру православну і вітчизну; це були крутянські герої, славні холодноярські повстанці, це була прославлена на ввесь світ УПА, це є сучасні Нескорені України. Це вони, своїм характером, героїчною мораллю, вірою своєю, одержимістю є „луччі люди" України.

Коли в Україні ідеї Великого Донцова знаходять нових послідовників серед молодої ґенерації Нескорених, які зглиблюють ідеї традиціоналізму, єдности національної, патріотичної і християнської ідеї, культ Соборів, культ св. Софії, величних княжих і козацьких традицій, передхристиянської і християнської України та сягають коренів нашої великої спадщини, коли інтернаціоналізм розкривають як русифікацію, то на чужині починає деяка невелика частина нового покоління розгублюватися, повертаючися до погубних для нашої нації ідей 1917 - 21 рр. Їх у свій час в блискучий і унікальний спосіб викривав і таврував Дмитро Донцов.

Сягаймо знову і знову до джерела його думок і візій: Де шукати наших традицій? „Від містики до політики," „Незримі Скрижалі Кобзаря", — криниця невичерпна і здорова джерельна вода для наших душ — в горнилі його творчости.

Дехто невтаємничений в тайники душі нації, поверховний; той, що розгубився у світі релятивізму вищих вартостей, розкладеного демолібералізму, занепаду моралі і релігійних вартостей, знецінення патріотичного і національного, насмілюється говорити про неактуальність ідей і вчення Донцова. Які це малі душі!

У час, коли Нескорені твердять, що більше як половина людства іде під прапором націоналізму, ті, що занепали духом, бачать порятунок у розложеному лібералізмі чи антинаціональному соціялізмі. Проте, порятунок світу — більше як будь-коли досі — у націоналізмі, який єдиний як ідеологія і програма єдности нації, усіх її прошарків, ідеологія нації як найвищої спільноти на землі, солідарности всіх її членів без визиску одного одним чи державним апаратом, здібний розв'язати складні проблеми буття людини — одиниці і поодиноких соціяльних прошарків.

Героїчне християнство, що з катакомб України променює по цей бік заслони, буде спільно з визвольним націоналізмом порятунком для всього світу, як це проповідував десятиліття Той, що так недавно, а так давно відійшов від нас. І ми сильно відчуваємо сьогодні його брак серед нас.

Учні його зростають кількістю і якістю в Україні, його ідеї охоплюють все ширші кола народу, зокрема молодого покоління.

Він — найвизначніший політичний мислитель сучасного українства, українського самостійництва, ідеолог українського націоналізму, що сягнув його традиційних глибин; неперевершений знавець духовости нашого історичного ворога — Росії, стоїть сьогодні перед нами з вічно живими і оновлюючими нашу націю ідеями вчора, сьогодні і стоятиме завтра і довгі ще десятиліття! У поклоні Дмитрові Донцову цей пам'ятник ставить увесь народ на вічну його пам'ять і прославу!

Ректор УВУ проф. В. Янів у Трентоні

Трентон, Н.Дж. — На запрошення Алюмнів УВУ та Осередку Праці Уладу Пластунів Сеніорів, до нашого міста загостив проф. д-р В. Янів, ректор Українського Вільного Університету в Мюнхені. В привітній залі Укр. Нар. Дому, в суботу, 15-го березня понад 40 осіб зібралось, щоби привітати та вислухати доповіді дорогого гостя.

Ректора УВУ представив мґр І. Костюк, а дальше ведення вечора передав в руки д-ра Б. Корчмарика, який щиро привітав гостя і інформуючи про заслуги проф. д-ра В. Янева для української вільної науки, попросив його до слова.

У своїй доповіді проф. д-р В. Янів представив в коротких словах історію УВУ на протязі 54 років; згадав про світлі роки розвою, часи застою, в роках великої еміграції українців з Німеччини; та про нове оживлення праці УВУ.

Шановний доповідач підчеркнув великі заслуги Блаженнішого Верховного архиєпископа кардинала Йосифа Сліпого, який як опікун української науки, своїм княжим даром причинився до закупу нового будинку, який є власністю УВУ. Він апелював також до присутніх, щоб не допустили до занепаду УВУ і дали йому всяку — матеріяльну і моральну допомогу.

По доповіді розвинулася дискусія, в якій забирали голос: інж. Д. Кузик, Люба Крупа, д-р Анна Бойцун, д-р В. Коропей, інж. А. Турчин, інж. Юрчинський та інші.

Після офіційного закриття вечора, присутні гості підходили до президіяльного стола і складали свої пожертви на потреби УВУ.

Успіх вечора треба завдячувати д-р В. Корчмарикові, який в питомий йому спосіб, вміло переводить такі зустрічі.

В неділю, 16-го березня проф. д-р В. Янів загостив на Шевченківський концерт, який відбувся заходами місцевих шкіл українознавства, УМІ та молодечих організацій СУМА, ОДУМ і ПЛАСТ в новозбудованій великій залі української православної церкви св. Юрія Переможця в Ярдвіл. Отець М. Галета, настоятель церкви, в часі концерту повідомив численну громаду, яка зібралась, щоб разом з молоддю віддати поклін Пророкові, про присутність на залі проф. д-ра В. Янева, та попросив його до святочного слова. Гостя впровадив на сцену д-р Б. Корчмарик і представив його публіці.

Проф. д-р В. Янів виголосив змістовну промову, підчеркуючи, між іншим, боротьбу Шевченка словом за все людські ідеали, надії, справедливість і волю для українського народу.

Мистецьку частину виповнила молодь згаданих організацій. Треба ствердити, що усі точки концерту були на високому рівні.

Тієї ж неділі - рано на хвилях етеру, на радіо - програмі ім. Івана Самокішина власниця тієї програми пані Ніна Самокіш, сердешно вітала гостя в нашому місті.

Китайці опоганили совєтський пам'ятник в Манджурії

Москва. — Совєтська преса повідомила за ТАСС, що в китайському місті Манджурії недалеко совєтсько-китайського кордону опоганено пам'ятник совєтським воякам, які брали участь у війні проти Японії. Згідно з совєтським повідомленням з квітня, „ці акти хуліґанствуючих маоїстів мали місце на очах у жителів міста і совєтських представників, які покладали вінок до пам'ятника з нагоди річниці совєтської армії і військово-морської фльоти. Совєтські представники були законно обурені ворожими, брудними вихватками провокаторів і звернули на них увагу місцевих китайських властей. Однак і після цього такі обурливі вихватки тривали".

У повідомленні далі говориться, що „міністерство закордонних справ СССР заявило посольству КНР (Китайської Народної Республіки) у Москві протест. У заяві МЗС СССР підкреслено, що, судячи з відмічених фактів, офіційні китайські власті заохочують блюзнірське ставлення окремих китайських осіб до того, що дороге для народів Совєтського Союзу і Китаю і що є символом їх спільної боротьби проти імперіялістичних аґресорів".

Китайське місто Манджурія — положене в автономній області Внутрішньої Монголії на Харбінській залізничній дорозі і є важливим транзитним пунктом для зв'язків між СССР та Китаєм.

УКРАЇНСЬКА ВІЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК У США

Наукове Засідання

ЛІТЕРАТУРОЗНАВЧОЇ СЕКЦІЇ АКАДЕМІЇ

Д-р МАРКО АНТОНОВИЧ: „Володимир Міяковський як Шевченкознавець".

Засідання відбудеться в суботу, 19-го квітня ц. р. о 4-ій год. по пол. в будинку Академії: 206 В. 100-та вулиця, Ню Йорк, Н. Й.

ФУНДАЦІЯ УКРАЇНСЬКОГО ВІЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ

має шану запросити Вашу Достойність з Родиною на

АКАДЕМІЧНИЙ ВЕЧІР Українського Вільного Університету

що відбудеться

в неділю, 20 квітня 1975 року

о год. 7-ій вечора

в залі УКРАЇНСЬКОЇ ЦЕНТРАЛІ при 240 Гопе Авеню в ПАССЕЙКУ, Н. Дж.

В ПРОГРАМІ:

Відкриття — голова Фундації ІВАН БУРТИК; Значення Симоненка в українській літературі — ректор УВУ проф. д-р ВОЛОДИМИР ЯНІВ; Українська жінка в сучасній Україні — д-р ВАЛЕНТИНА КАЛИНИК; Карпатська Україна в документах закордонної мадярської політики — мґр ІМРЕ КАРДАШИНЕЦЬ.

Керівник програми — д-р ОЛЕКСАНДЕР НИЧКА.

Після доповідей відбудеться обмін думок і товариська зустріч при чайку.

УКРАЇНСЬКУ МОЛОДЬ І ГРОМАДЯНСТВО СЕРДЕЧНО ЗАПРОШУЄ — КОМІТЕТ ВЕЧОРА

Увага! ЧИКАГО й ОКОЛИЦІ! Увага!

ГРОМАДСЬКИЙ КОМІТЕТ МІСТА ЧИКАҐО й ОКОЛИЦЬ під патронатом ФІЛІЇ УККА

запрошує все Громадянство на

СВЯТКОВУ АКАДЕМІЮ

ДЛЯ ПРОСЛАВИ ГОЛОВНОГО К-РА УПА

ген. ТАРАСА ЧУПРИНКИ-ШУХЕВИЧА

Неділя, 20-го квітня 1975 року

Школа Шопена, год. 5 по пол.

В програмі: Апель молодечих і комб. Організацій, слово: проф. д-р С. ГОРАК, мист. виступи молод. Орг., хори: „ДНІПРЕЦЕЙ", „ЧАЙКА-КАЛИНА", ОРКЕСТРА СУМА, п. Р. ТУРЯНСЬКА.

ВШАНУЙМО ГІДНО ДЕРЖАВНОГО МУЖА УКРАЇНИ, ТВОРЦЯ НОВОЇ ДОБИ!

ЗАЛЯ УКРАЇНСЬКОГО ІНСТИТУТУ АМЕРИКИ НЮ ЙОРК, Н. Й.

П'ЯТНИЦЯ, 18 КВІТНЯ, ГОД. 8-ма ВЕЧ.

МИСТЕЦЬ

ВАСИЛЬ КУРИЛИК

Фільми й прозірки з монументального твору

„СТРАСТЕЙ ХРИСТОВИХ"

в Українському Музеї в Ніяґара Фаллс

СОЮЗ УКРАЇНОК АМЕРИКИ, 92-ий ВІДДІЛ у МЕНВІЛ, Н. Дж. і СЕСТРИЦТВО СВ. ПОКРОВИ в САВТ БАВНД БРУКУ, Н. Дж.

влаштовують спільно

ВИСТАВУ УКРАЇНСЬКОЇ ВИШИВКИ

дня 20-го квітня 1975 року

в годинах 12 полудня — 6 вечора

в приміщенні

УКРАЇНСЬКОГО ПРАВОСЛАВНОГО ОСЕРЕДКУ в САВТ БАВНД БРУКУ, Н. Дж.

ОРИГІНАЛЬНІ ЕКСПОНАТИ. МАПА „УКРАЇНА У ВИШИВЦІ". ТАБЛИЦІ З МЕРЕЖКАМИ, СТІБАМИ ТА ВЗОРАМИ. ВИШИТІ МОДЕРНІ ОДЯГИ — І БАГАТО ІНШОГО.

Смачний буфет. Вступ за добровільними датками.

КОМІТЕТ ВИСТАВИ

ТОВАРИСТВО ЗА ПАТРІЯРХАЛЬНИЙ УСТРІЙ УКРАЇНСЬКОЇ ПОМІСНОЇ КАТОЛИЦЬКОЇ ЦЕРКВИ у ЗСА ВІДДІЛ у ФІЛЯДЕЛЬФІЇ

повідомляє, що

в неділю, 20-го квітня 1975 р.

в залі Церкви Христа Царя

при 17-ій і Каюґа вулицях у Філядельфії, Па.

в 1-ій год. по пол.

відбудуться

ШИРШІ СХОДИНИ МИРЯН

З ТАКОЮ ПРОГРАМОЮ

1) „Парафія — як основна клітина помісности і Патріярхату Української Церкви" — Проф. д-р ПЕТРО БІЛАНЮК, Торонто
2) Актуальні справи Української Помісної Католицької Церкви.

Запрошується до численної участи Членство та мирян Філядельфії і околиці!

УПРАВА ВІДДІЛУ

УПРАВА УКРАЇНСЬКОГО ПУБЛІЦИСТИЧНО-НАУКОВОГО ІНСТИТУТУ

з великим сумом повідомляє все Українське Громадянство, що в середу, 2-го квітня 1975 р., відійшов у Вічність на 61-му році життя

Д-Р МЕД. ТОМА ЛАПИЧАК

довголітній голова УПНІ, відомий журналіст, публіцист і суспільно-громадський діяч.

ПОХОРОН відбувся в суботу, 5-го квітня, з катедри св. Отця Миколая в Чикаґо, Ілл. на парохіяльний цвинтар.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

Рівночасно Управа УПНІ складає Родині Покійного слова глибокого співчуття.

В ТРЕТЮ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ мого Дорогого МУЖА

бл. п. Романа Годованського

замість квітів, складає 10.00 долярів на сироти в Бразилії.

Рочестер, Н. Й. Дружина О. ГОДОВАНСЬКА

Замість квітів для Дорогого

проф. д-ра Василя Стецюка

складаємо 50.00 долярів на Український Вільний Університет.

Таїса і Петро БОГДАНСЬКІ

Замість квітів на свіжу могилу нашого Дорогого і ніколи Незабутнього двоюрідного Брата і Вуйка

бл. п. Василька Стецюка

на „Щоденник Начальної Команди УГА" 50.00 долярів зложили

Стефанія, мґр Іван і д-р Андрій ЗВАРУНИ з Родиною

В глибокому поклоні над свіжою могилою нашого Незабутнього Приятеля, св. п.

проф. д-ра Василя Стецюка

складаємо 50.00 долярів на Гарвардський Центр Українських Студій.

Шановній опечаленій Родині, висловлюємо наше глибоке співчуття.

Ольга й Осип КОРОПЕЙ

Замість квітів на могилу

св. п. ТАЛЮСІ з РУЩИЦЬКИХ-ПАРУБЧАК

на Патріярший Фонд у РИМІ 25.00 дол. складають

Дарія і Ярослав МИНДЮКИ

Шановній Родині Покійної, складаємо щире співчуття.

В пам'ять нашого Дорогого і Незабутнього ПРИЯТЕЛЯ і КУМА

бл. п.

проф. д-ра Василя Стецюка

на будову церкви св. Юра в Ню Йорку 100.00 долярів зложили

Ліда і д-р Роман СМИКИ зі синами

Замість квітів на свіжу могилу Дорогої

бл. п. Ярослави Рогатин

що відійшла у Вічність 25-го березня 1975 року у Філядельфії, Па. — складають на цілі НТШ-А — Н. Й. 25.00 долярів —

Мирослава і Ярослав ЗУБАЛИ з родиною

Вшановуючи пам'ять нашого Дорогого ВУЙКА

бл. п.

проф. д-ра Василя Стецюка

на Фонд „Церква в Потребі" зложили 100.00 долярів

похресниця — Лариса і д-р Ярослав МУЗИЧКИ

УКРАЇНСЬКИЙ МУЗИЧНИЙ ІНСТИТУТ у ДЕТРОЙТІ

повідомляє з сумом, що 10-го квітня 1975 р. відійшов у Вічність на 70-му році життя

ПРОФЕСОР

БОГДАН САРАМАГА

член УМІ, учитель музики, заслужений театральний діяч і педагог, дириґент і композитор.

Похорон відбувся 14-го квітня ц. р. в Детройті.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

В невимовному смутку повідомляємо Родину, Приятелів та Знайомих, що у неділю, 13-го квітня 1975 р. по довгій і тяжкій недузі, упокоїлась у Бозі,

наша Найдорожча ДРУЖИНА, МАМА, БАВЦЯ, СЕСТРА і ТЬОТЯ

бл. п.

АННА КАРАСЬ

з дому ОСАДЦА

з Вазниківки, Бережанського повіту, нар. в с. Волощина, Підгаєцького повіту.

ПАНАХИДА у вівторок, 15-го квітня 1975 р. о год. 7:30 веч. в похоронному заведенні П. Яреми, 129 Е. 7-ма вул. у Ню Йорку, Н. Й.

ПОХОРОН в середу, 16-го квітня, о год. 9-ій рано з церкви св. Юра в Ню Йорку, на цвинтар св. Андрея у Бавнд Бруку, Н. Дж.

Про молитви за Душу Покійної просять, горем прибиті:

муж — ГРИГОРІЙ
син — БОГДАН з дружиною СТЕФАНІЄЮ та дітьми: ХРИСТИНОЮ і ІВАСЕМ
дочка — ВІРА ПАВЛЮК з мужем РОМАНОМ та дітьми: ЕВЕЮ, ТИТОЮ, РОМЦЕЮ і АДРІЯНЧИКОМ
сестри: МАРІЯ НАДБЕРЕЖНА з родиною
КАТЕРИНА ДАНИЛЮК з родиною та
численна близька і дальша Родина в ЗСА, Канаді та на Рідних Землях в Україні

Замість квітів на могилу в пам'ять Покійної, просимо складати пожертви на виховання священиків на руки Блаженнішого та будову нової церкви св. Юра в Ню Йорку.

Неділя, 20-го квітня 1975 р,

Година 4-та по пол.

Julia Richman High School

317 East 67th Street at 2nd Avenue
NEW YORK CITY, N. Y.

Квитки: „АРКА", „ЕКО" і при вході.

СТУДІЯ МИСТЕЦЬКОГО СЛОВА ЛІДІЇ КРУШЕЛЬНИЦЬКОЇ НЮ ЙОРК

ПРЕМ'ЄРА

М. СТАРИЦЬКИЙ

„ОЙ НЕ ХОДИ ГРИЦЮ"

Народня драма в 5-ох відслонах зі співами і танками.

Гостинний виступ АНДРІЯ ДОБРЯНСЬКОГО, бас-баритона Метрополітен Опери, в ролі Гриця.

Постава: ЛІДІЯ КРУШЕЛЬНИЦЬКА
Дириґент: ЛЕВ СТРУТИНСЬКИЙ
Хореографія: РОМА ПРИЙМА-БОГАЧЕВСЬКА
Оформлення і [illegible]: СЛАВА [illegible]
Сценічне освітлення: Інж. ТАРАС [illegible]
Спонсор: Т-во „Самопоміч", Ню Йорк

ЛІТЕРАТУРНО-МИСТЕЦЬКИЙ КЛЮБ, НЮ ЙОРК

П'ятниця, 18 квітня 1975 р.

КОНЦЕРТ

ІРИНА КОГУТ — скрипка
МАРТА ЧАПЕЛЬСЬКА-ЯРИМОВИЧ — фортепіяно

у програмі: ВІТАЛІ: „Чакона", ШУБЕРТ: Соната Dedur, ор. 137, ФРАНК: Соната, БАРТОК: Румунські народні танці.

Початок — год. 7:30 веч.

Палата Репрезентантів проголосувала допомогу для безробітних домовласників

Вашінґтон. — Палата Репрезентантів у понеділок, 14 квітня, проголосувала законопроект, який пропонує допомогти безробітним домовласникам сплачувати їхні гіпотечні позички. Законопроект, який був проголосований 321-им голосом проти 21-го і переданий на розгляд Сенату, пропонує, щоб безробітні домовласники протягом 24-ох місяців одержували від федерального уряду 250 долярів позички на місяць. Максимальна стопа на ці позички була б 8 відсотків. Якщо Сенат також схвалить цей законопроект, а президент Форд підпише його, то понад 300,000 безробітних домовласників могтимуть користати із цих позичок федерального уряду. Але домовласник мусітиме доказати, що втратив працю, що вже два місяці не може сплачувати своїх гіпотечних позичок та що він і його родина живуть в тім домі, а не винаймують його для льокаторів. Ця допомога для домовласників коштувала б федеральний уряд 500 мільйонів долярів.

Джон Конналі заперечує, що брав хабарі

Вашингтон. — Джон Б. Конналлі, колишній губернатор Тексасу та колишній секретар скарбу за президентури Ричарда Ніксона, у понеділок, 14 квітня, заявив під присягою на судовій розправі, що він ніколи не вимагав, ані не брав хабарів від молочної індустрії за здогадну допомогу щодо одержання вищих цін на продукти тієї індустрії. Джонові Конналлі закидають, що він в 1971-му році одержав 10,000 долярів від найбільшої американської молочної кооперативи. Своїм понеділковим свідченням Конналлі заперечив твердження Джейка Джекобсона, колишнього адвоката цієї кооперативи, який на судовій розправі заявив, що Конналлі таки вимагав і одержав хабарі. У понеділок свідчили в обороні Конналлі Лейді Бирд Джонсон, жінка колишнього президента Линдона Б. Джонсона, пастор Билли Ґреґем, колишній секретар оборони Роберт МекНамара, колишній державний секретар Дін Раск, голова Крайового Комітету Демократичної партії Роберт Стравс і багато інших відомих осіб.

Вшановано жінок-героїнь в Мейплевуді

У неділю, 2-го березня ц. р. у вечірніх годинах в українській православній церкві святого Вознесенія в Мейплевуд Н.Дж. настоятелем церкви о. Іваном Наконечним була відправлена урочиста Панахида за спокій душ жінок - героїнь: О. Теліги, О. Басараб, Л. Старицької-Черняхівської, Али Горської і інших та тих 500 жінок мучениць, які 20 років тому були знищені совєтськими танками в концентраційному таборі Кінґірі на Сибіру.

В своєму короткенькому слові о. Іван пригадав своїм вірним, як і прихожанам церкви, про ті невмирущі постаті жінок - героїнь, які в різні роки і під різними окупаціями вели активну боротьбу за кращу долю свого краю і свого народу. Він запросив усіх присутніх на Академію. Панахиду співав церковний хор під диригуванням П. Шкварка.

По панахиді всі присутні в церкві зайшли до церковної залі на Академію. Слово відкриття виголосили студентки: Аня Гаврюшенко і Ліда Думич.

Перша з них, А. Гаврюшенко, пригадала присутнім про героїчні постаті: О. Теліги, О. Басараб, Л. Старицької-Черняхівської, А. Горської і 500 жінок, які загинули в концтаборі Кінґірі в боротьбі з ворогом за рідну українську справу та попросила присутніх вшанувати їхню пам'ять однохвилинною мовчанкою.

Друга студентка Л. Думич між іншим відмітила, що: „Ми сьогодні, згадуючи жінок - героїнь, які полягли смертю героїнь по всій імперії Совєтського Союзу, в цей міжнародній рік жінки, згадаймо і тих жінок, які ще живуть життям мучеників в концтаборах і тюрмах Мордовії, Пермі та інших місцях — Ніну Строкату - Караванську, К. Зарицьку, Надію Світличну, Стефанію Шабатуру, Дарію Гусяк та інших". Нашим жінкам - матерям треба допомогти звільнитись з кайданів неволі і дати їм можливість зажити справжнім життям вільної людини, як цього вимагають Об'єднані Нації в цей міжнародній рік жінки, закликала студентка Думич.

По відкриттю ансамбль „Горлиця", під керівництвом дир. В. Пташинського та піяністки В. Приходько, відспівав Молитву за Україну, яку присутні прослухали стоячи.

Після молитви було прочитано студентками коледжу Ольгою Степовою, Галиною Слинько і Валентиною Приходько три коротенькі реферати, присвячені героїням.

Слід сказати, що всі три доповідачки виконали своє завдання знаменито. Їхні доповіді були цікаві і тримали слухачів у напруженні.

Ця Академія, яку підготовили виключно жінки з ансамблю „Горлиця" і студенти з двох Православних Парафій: церкви св. Вознесенія м. Мейплевуд і церкви св. Тройці м. Ірвінґтону, наглядно показала, що молодь добре вив'язується з покладеного на неї завдання.

В другій частині програми студентка Л. Думич продеклямувала вірш написаний О. Телігою „Засудженим", а хор „Горлиця", який існує при Товаристві Прихильників УНР під керівництвом дир. В. Пташинського та піяністки В. Приходько, проспівав дві пісні.

Вірш „Мамине серце" Ів. Багряного віддеклямувала студентка Оксана Федоренко, а пані Лідія Приходько з мистецьким хистом прочитала фрагмент з письменницької творчости О. Теліги „Або - або". В цій частині, ще раз виступив хор „Горлиця", який проспівав ще пісні: „Мрії", „А мати ходить на курган", та „Привіт, Україно, Тобі".

На закінчення всіма присутніми було відспівано український гимн.

К. Степовий

ЕВРОПЕЙСЬКА...

(Закінчення зі стор. 1-ої)

ности виберуть братерство з Росією...

Великими оплесками був нагороджений виступ молодого грузинського студента з Парижу, Георгія Сарджвеладзе, який зазначив, що СССР — це не Росія, бо сучасна совєтська імперія постала наслідком завоювань цілої низки самостійних держав неросійських народів, як Грузія, Україна, балтійські країни й інші, та продовжувала імперіялістичну політику царської Росії. Треба також підкреслити, що багато оплесків зібрала виголошена д-ром В. Лотоцьким українська декларація, а особливо ці місця в ній, де зазначувалося, що „Україна вже скористалася з права на самовизначення, коли свобідним народним волевиявленням встановила свою суверенну і демократичну державу в роках 1917-18, Українську Народну Республіку. Тепер ми боремося за відновлення цієї нашої держави, яка після трилітньої війни була в 1921 році окупована і ліквідована совєтськими агресорами, що прийшли з Москви. Ця майбутня, відновлена на українській етнографічній території, українська держава (суверенна і демократична)... прагнутиме також належати до об'єднаної вільної і демократичної Европи, але, безумовно, безпосередньо з Києва, а не через Москву".

З'їзд видав маніфест, в якому, між іншим, говориться, що він є за „відновлення самостійних держав тих народів, які тепер поневолені накинутою їм силою", а також схвалив резолюції, в яких, між іншим, поставлена також вимога „вільного самовизначення для всіх народів Европи". Ця вимога заперечується фактами, коли „незалежність якоїсь держави є силою ліквідована". Ці пункти маніфесту і резолюцій відносяться безпосередньо до становища, в якому знаходиться Україна.

Не маючи часу на схвалення статуту, а значить не маючи можливости вибрати постійну президію Конференції, з'їзд уповноважив попереднього президента, д-ра Ле, далі, аж до наступного з'їзду, керувати справами і добрати собі членів президії, серед яких є також кандидат українців, д-р В. Лотоцький. Результати з'їзду, будуть подані до відома урядів держав західнього світу, а особливо урядів держав, що з боку Заходу беруть участь в т. зв. Европейській Конференції для безпеки і співпраці, перестерігаючи ці уряди перед закінченням згаданої конференції в бажаному для СССР напрямкові.

Виконавчий Орган УНРади має намір вислати текст Заяви української делеґації до західніх держав, що приймають участь в Европейській Конференції безпеки і співпраці.

АМЕРИКАНСЬКІ ПРИЯТЕЛІ...

(Закінчення зі стор. 1-ої)

значити виступ д-ра Джорджа Янґа, представника Національного Китаю, д-ра Романа Малащука з Канади, Ярослава Вільшенка з Англії та деяких інших. Однохвилинною мовчанкою вшановано недавно спочилих президента Китаю Чіянґ Кай-ші та членів АБН, що померли в останніх двох роках. Після обіду звітували представники Резолюційної і Номінаційної Комісій.

Над резолюціями, що охоплювали найголовніші і найпекучіші проблеми антикомуністичної боротьби, відбулася жвава дискусія, забирали слово представники всіх національних організацій, що входять до складу АБН. Тому, що деякі точки резолюції вимагали уточнень і додатків, Конвенція ухвалила доручити спеціяльній комісії ще раз їх переглянути і доповнити. До резолюційної комісії входили інж. Іван Косяк, Віллім Рока та інж. Володимир Гладкий.

Номінаційна комісія в складі д-ра Олександра Соколишина, Валентина Кантора і д-р Міри Ніснер подала листу кандидатів до Управи на наступні два роки. Всі вони були одноголосно обрані, хоча заочний вибір голови, який був перешкоджений і на конвенції не був, викликав був деяке застереження з боку мадярської делеґації, яке, проте, позитивно полагоджено. Віллім Рока, мадярський делеґат, висловлював було побоювання, що його організація виступить з АБН, бо вони були незадоволені з однієї лише листи кандидатів.

Конвенція вшанувала дотеперішнього довголітнього голову АП АБН д-ра І. Дочефа переданням йому бронзової пропам'ятної таблиці та обираючи його почесним головою Президії АП АБН.

УМІ у 150-річчя смерти Д. Бортнянського

Це було скромне, але щире св'ято на пошану одного з найбільших українських композиторів, Дмитра Бортнянського. Український Музичний Інститут доложив і свою цеголку до скріплення пам'яті та прославлення цього одноразового нашого музичного велетня.

Дня 13 березня ц.р. в залі УЛМ Клюбу, відбулась імпреза, перша частина якої складалась із двох промов, сольоспіву і фортепіянових точок, а друга з церковної музики композитора, закріпленої на платівках. Ефектовна стереофонічна апаратура і платівки, це власність о. І. Сембрата, який є теж від деякого часу, дуже успішним диригентом хору ім Митроп. Шептицького при церкві св. Юра в Ню Йорку ім. Митроп. Шептицького.

Відкриваючи імпрезу проф. М. Байлова вітала присутніх, сказала дещо і про композитора та виконавців програми. Промовець А. Шуль накреслив ніби виразно, проте дещо замало переконливо постать Бортнянського, як композитора світової слави. Маленька Марта Асрбе, що її батьки походять із середньої Америки, заграла з прецизією і темпераментом „Рондо" з Сонати Ц-дур. Дуже спосібна Марта Мачай виконала з розмахом і тонким відчуттям відому Сонату Ф-дур. Лiричне сопрано Зірка Дерлиця, при досвідченому акомпаньяменті Е. Чапельської, проспівала дві арії з опери Бортнянського „Алькид" і одну з опери „Син - суперник". Спів її був музикальний, інтелігентний і авторитетний. Це гарний голос, який треба б частіше чути на наших імпрезах.

В другій частині присутні почули хорові твори церковної музики з платівок. Поправно співав хор під орудою М. Матвієва: Концерт ч. 6, „Слава во Вишніх Богу" з Різдвяної Літургії. Слабше випав спів хору з Парижа, під диригентурою П. Спасського, що співав: „Да воскреснет Бог". Академічний хор під орудою О. Орлова виконав Концерт ч. 7, „Іже херувими" і Концерт ч. 24, „Возведох очі мої в гори". Цей мішаний хор звучав зіспівано і технічно вироблено, бо розпоряджав першорядними голосами. Не можна було дослухатися у цьому виконанні тільки одного: релігійного одухотворення. Дуже цікаво і могутньо проспівав болгарський хор із Софії: „Достойно єсть яко Воістину". Це знаменитий чоловічий хор. А дальше під тою ж диригентурою М. Мілкова, почули ми в виконанні вже мішаного хору, Концерт ч. 6, „Слава во Вишніх Богу" з Різдвяної Літургії. Це прегарний хор, з особливо добрими тенорами.

Зі св'яткуванням Бортнянського виринає на всю височінь преважливе питання: чому хор із Москви наспівав релігійні композиції українського композитора, а не вільно їх наспівати українським хорам із Києва чи Львова? Ось хоч би київській „Думці" чи львівській „Трембіті"? Бо немає не тільки політичної чи релігійної свободи на Україні, а навіть мистецько - хорової. І це ж хіба ясно усім, що тільки в розкутому майбутті України, в сяйві хрестів і тризубів може ожити вповні музика і мистецтво безсмертного Бортнянського.

Теодор Терен - Юськів

Річні Загальні Збори 12-го Відділу ООЧСУ в Джерзі Сіті

Дня 22-го лютого 1975-го року о год. 7-мій вечером 12-ий Відділ ООЧСУ в Джерзі Сіті ставав до звіту перед своїм членством, тобто відбув річні Загальні Збори у власній домівці в Українському Народному Домі.

Загальні Збори відбулися з участю членства і представників місцевих загальногромадських організацій. Збори пройшли дуже справно у висліді дбайливої підготовки членами Управи Відділу, що її очолював інж. Іван Кравчук, який відкриваючи збори, привітав д-ра Євгена Котика, довголітнього голову місцевого Відділу УККА, приявних членів і представників організацій. Рівночасно привітав проф. Симона Вожаківського, який був представником Головної Управи ООЧСУ. Загальними Зборами проводила обрана президія в особах: Дмитро Вох — предсідник, Антін Шубак — секретар, д-р Євген Котик, проф. Симон Вожаківський і Григорій Бура — почесні члени.

Предсідник Загальних Зборів подякував за довір'я і відчитав порядок нарад, який одноголосно прийнято; попросив членів, щоби Загальні Збори проходили конститутивно і на високому політично - ідейному рівні.

Протокол з попередніх Загальних Зборів прочитала пані Галина Гаврилюк, який Загальні Збори прийняли оплесками. Обширний звіт про діяльність Відділу за минулу каденцію подав інж. Іван Кравчук, що був віддзеркаленням многогранної праці на внутрішньому і зовнішньому відтинках. Звітодавець порушив ряд проблем, що відносилися до його діяльності на протязі ділового року. Рівночасно ствердив, що членство ООЧСУ разом з українською спільнотою підтримувало всі дії місцевого Відділу УККА. Щиро подякував усім, що на протязі року допомагали зреалізувати всі пляни, поручені Головною Управою ООЧСУ. З черги звітували: Секретар Відділу Антін Шубак, касир Григорій Бура, який подав, що приходи в діловому році виносили 3,925.21 дол., розходи 3,254.80 дол. Сальдо на день 22-го лютого 670.35 дол. Після звітів була ділова й будуюча дискусія, яка з признанням відзначила добру працю Управи Відділу.

За Контрольну комісію звітував Михайло Гайдук, заявляючи, що все діловодство Управи Відділу було ведене в належному порядку. Абсолюторію уступаючій Управі уділено через акламації.

Глибокозмістовну промову виголосив представник Головної Управи ООЧСУ проф. Симон Вожаківський, згадуючи про політичні дії української спільноти в країнах вільного світу і спротив українського народу окупантові на Батьківщині. Рівночасно закликав приявних гідно відзначити 25-річчя геройської смерти сл.п. Тараса Чупринки, Головного Командира Української Повстанчої Армії. Шановний прелеґент в кінцевих словах висловив признання Управі Відділу за поважну працю і подав короткі інформації про заплановану Головною Управою працю в біжучому році.

Предсідник Загальних Зборів Дмитро Вох висловив подяку за цінну доповідь проф. Симону Вожаківському, а приявні нагородили доповідача довготривалими оплесками. Щирі привітання Загальним Зборам склав д-р Є. Котик, голова Відділу УККА. Шановний доповідач, вітаючи присутніх, зазначив, що з найбільшою увагою заслухав усіх звітів про працю Відділу і стверджує, що є в нас люди, які з повною відданістю виконують громадську працю, а це є запорука наших успіхів.

Внесок Василя Бойка переобрати Управу в тому ж складі з малими змінами на наступну каденцію, принято одноголосно. Управа Відділу: інж. Іван Кравчук — голова, Стефан Миколишин — заст. голови, Антін Шубак — секретар, Григорій Бура — касир, Іван Цьолко — культ. освітний реф., Дмитро Вох — орг. реф., Василь Бойко — кольпортер. Члени Управи: Михайло Жук, Лев Зиман, Ярослав Іваницький, Григорій Лосинович, Петро Палка і Гнат Полога. Контр. комісія: Микола Шеремета, Ілля Щупляк і Михайло Гайдук.

Переобраний голова інж. Іван Кравчук подякував членам за здоров'я і закликав до ще кращої праці в наступній каденції. Після внесків і побажань Загальні Збори закінчено відспіванням „Не пора".

Опісля продовжувались ще дружні розмови за перекускою, кавою і чаєм, що її приготовили пані Галина Гаврилюк, Надія Кравчук і Параскевія Шеремета.

Є. Ясеньовський

Відійшла у вічність відома українська громадянка

Дня 6 лютого 1975 р. наспіла з Вінніпеґу сумна вістка, що там померла відома діячка українських жіночих організацій у Канаді бл. п. Євгенія Ситник. Болючою є така вістка для родини Покійної, але й неменше для цілої українськаї спільноти, а зокрем для жінчих організацій.

Євгенія Ситник народилась у родині Онуферків у Тернополі. Вже в ранній молодості займалася громадськими справами, — співала в хорі Боян, була членом Міщанського Братства, а в часі наших визвольних змагань, працювала як медсестра. Будучи учасницею визвольних змагань зберегла глибоку любов до своєї Батьківщини і віру в її краще майбутнє. До Канади прибула зі своїм чоловіком Степаном Ситником у 1927 р. Тут стала вчителювати в Українських школах, стала членом Української Стрілецької Громади, Жін. Секції „Просвіти", Т-ва ім. Лесі Українки і Українського Нар. Дому. Велику активність виявила в Т-ві Канадське Українське Жіноцтво, якого головою була Анна Йонкер, а вона займала пост секретарки. Ця організація вела оживлену діяльність в обороні прав українського народу під польською займанщиною.

У 1930 р. жіноцтво при Українській Стріл. Громаді організувало жіночі відділи, з яких у дальших роках оформилася Організація Українок Канади ім. Ольги Басараб. Євгенія Ситник була активним членом цієї організації до кінця свого життя. Довгі роки вона працювала в Гол. Управі займаючи там різні пости. З рамени ОУК вона була делеґаткою і працювала в Крайовій Управі Комітету Українок Канади. Як голова Комітету Українок Канади вона організувала віча по цілій Канаді, домагаючись допущення скитальців на поселення і за виcилку їм харчів і одягу.

Її діяльність була дуже різноманітна, бо Євгенія Ситник працювала не тільки в жіночих організаціях, а в загально-громадських. За цю її громадську працю її відзначено на 9 Конґресі КУК Шевченківською медалею.

Я познайомилась з Євгенією Ситник в часі Світового Конґресу Українського Жіноцтва у Філядельфії 12-13-го листопада 1948 р. Вона приїхала на Конґрес як голова Комітету Українок Канади, і брала дуже активну участь у нарадах. У великій мірі причинилася до того, що конґрес оснував Світову Федерацію Укр. Жіноч. Орг. для об'єднання жіночих сил і для посилення праці в користь української справи. З того часу вона постійно співпрацювала з Управою СФУЖО і піддержувала її почини. Після Конґресу, як голова Комітету Українок Канади, запросила сенаторку Олену Кисілевську і мене до Канади з доповідями про положення скитальців в Европі і про завдання новозаснованої Федерації. Організувала збори, і віча, доповіді по цілій Канаді, на яких ми інформували громадянство про положення скитальців в Європі і просили помочі в переселенні до Канади.

В часі побуту в Вінніпеґу, більш як два тижні ми обидві з сен. О. Кисілівською мешкали в гостинному домі п-ва Євгенії і Степана Ситників. Тут спільно обговорювали справи, пов'язані з дальшими поїздками. Це були цікаві інспіруючі дискусії. Покійна була великою прихильницею Олени Кисілевської.

З нагоди 25-ліття СФУЖО на ювілейній Світовій Сесії в Торонто у листопаді 1973 р. її надано почесне членство, як членові-основникові. У 1968 р. вона отримала нагороду м. Вінніпеґу за 40 літ успішної служби у своїй громаді.

Щоб стрінутись зі своєю родиною Покійна відвідала в останніх роках Україну, для якої жила і трудилася ціле життя.

Нехай добра пам'ять про покійну Євгенію Ситник живе серед нас.

Ірина Павликовська

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНСоюзу

СУБОТА, 19-го КВІТНЯ 1975 р.

НЮАРК-ІРВІНҐТОН, Н. Дж. Місячні збори Т-ва Зап. Січ 371 Відд. о год. 7-ій веч. в залі УНДому в Ірвінґтоні. Проситься чл. вирівняти залеглі вкладки. — Стефанія Стеців, гол., Леся Назарук, кас., Ю. Баранюк, фін. секр. В. Шпирка, гол. КК.

НЕДІЛЯ, 20-го КВІТНЯ 1975 р.

ВІЛЛЯМСТАВН, Н. Дж. 35-ті з ряду Загальні збори Т-ва Україна 261 Відд. о год. 10 рано в залі УКЦеркви св. ап. Петра і Павла при дорозі ч. 42 в Цецил, Н. Дж. В нарадах візьме участь головний організатор УНСоюзу Степан Гаврищ. До участи в нарадах Управа запрошує всіх членів Відділу, як також все українське громадянство Віллямставну і околиці. — Іван Васюрко, гол., П. Аркотин, секретар.

ПАТЕРСОН, Н. Дж. Місячні збори Т-ва ім. Т. Шевченка 64 Відд. о год. 2-ій по пол. у п. Вінярського на Мейн вул. Проситься чл. прибути на збори. — Іван Бурний, секр.

ТАРЗАН, Ч. 7286. Тарзан приглядається

„Те, що відбувалося в селі тубільців захоплювало мене... Жінки працювали, діти бавилися, а чоловіки стояли на сторожі проти їхніх ворогів із джунглів..."

„Але головну увагу я звернув на жінку, яка в наповнений отрутою казан занурювала вістря стріл..."

„В час, коли я обмірковував як збільшити мій власний запас стріл — знайшли тіло мосі жертви!"